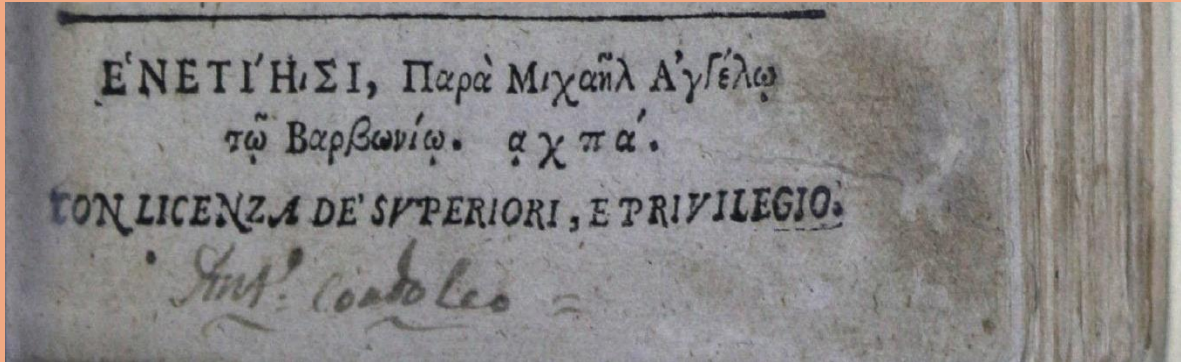

Την Τετάρτη, 11 Ιουνίου 2025, πραγματοποιήθηκε στο

Ιστορικό & Παλαιογραφικό Αρχείο του ΜΙΕΤ

η 3^η ετήσια εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Αρχείων.

Η εκδήλωση περιλάμβανε δύο διαλέξεις με θέμα τις μορφές ελέγχου που ασκήθηκαν στην παραγωγή και διακίνηση του βιβλίου από τον 16ο έως τον 18ο αιώνα.

πρακτικές και τα υλικά χαρακτηριστικά των βιβλίων. Βασιζόμενη σε αντίτυπα από τη συλλογή της Γενναδείου Βιβλιοθήκης, παρουσίασε και ανέλυσε ορατά τεκμήρια όπως οι δηλώσεις προνομίου στην σελίδα τίτλου (π.χ. «Cop privilegio»), τα τυπογραφικά σήματα, οι χειρόγραφες σημειώσεις και οι κτητορικές σφραγίδες θεσμών (βιβλιοθήκες, μοναστήρια κλπ.), αναδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία αυτά αντανακλούν ευρύτερους μηχανισμούς ελέγχου της παραγωγής και διάδοσης της γνώσης. Με την παρουσίασή της η κ. Σολωμονίδη επιχείρησε να συμβάλει στην κατανόηση της πρώιμης νεοτερικής εκδοτικής κουλτούρας στη Βενετία, προσφέροντας μια οπτική στη διασταύρωση λογοκρισίας, προνομίων και βιβλιογραφικών τεκμηρίων.

Η παρουσίαση του κ. Μπίρταχα είχε ως θέμα: **“ Παράνομες αναγνώσεις κατά την εποχή της Μεταρρύθμισης: απαγορευμένα έργα σε βιβλιοθήκες λογίων από τις ελληνικές περιοχές της Βενετίας (16ος-17ος αι.)”**. Ο κ. Μπίρταχας τα

τελευταία έτη μελετά κατά τρόπο ενδελεχή τον αντίκτυπο των ιδεών της Μεταρρύθμισης στις ελληνικές περιοχές της Βενετίας βασιζόμενος σε μεγάλο βαθμό σε δημοσίευτα τεκμήρια από τα αρχεία της ρωμαϊκής Ιεράς Εξέτασης, τα οποία συνιστούν σημαντικά εργαλεία μελέτης των θρησκευτικών προσλήψεων, αλλά και της διανοητικής συγκρότησης των θρησκευτικά διαφωνούντων κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους. Στο πλαίσιο των ερευνών αυτών και βασιζόμενος ομοίως σε τέτοιου είδους τεκμήρια, αλλά και σε ορισμένες ακόμη μαρτυρίες από δημοσιευμένα νοταριακά έγγραφα και άλλες αρχειακές πηγές, πραγματεύτηκε στη διάλεξή του το ζήτημα της κατοχής και ανάγνωσης στον εξεταζόμενο χώρο εκείνων των αποκλινόντων από τη ρωμαϊκή ορθοδοξία βιβλίων που συνιστούσαν το κύριο όχημα για την προπαγάνδισή των προαναφερθεισών ιδεών της Μεταρρύθμισης και της αμφισβήτησης εν γένει των καθιερωμένων θρησκευτικών αξιών. Ειδικότερα, επιχείρησε εδώ μία συγκριτική θεώρηση των απαγορευμένων και ύποπτων σύμφωνα με την τελευταία τίτλων, οι οποίοι έχουν εντοπιστεί σε ιδιωτικές βιβλιακές συλλογές λογίων που προέρχονταν από την Κρήτη, την Κύπρο και τα Ιόνια Νησιά· δηλαδή από ελληνικές περιοχές της Γαληνοτάτης που μετείχαν στις πολιτιστικές εξελίξεις της Δύσης είτε διά των πανεπιστημιακών σπουδών και της πνευματικής δραστηριοποίησης στην ιταλική χερσόνησο γόνων τοπικών αριστοκρατικών και εύπορων αστικών οικογενειών, είτε και της έλευσης στα νησιά Ιταλών λογίων, δασκάλων και κληρικών φορέων, ομοίως, νεωτερικών διανοητικών και θρησκευτικών ρευμάτων της Ευρώπης.

Και οι δύο παρουσιάσεις συνοδεύτηκαν από πλούσιο τεκμηριωτικό και εποπτικό υλικό. Οι πληροφορίες και η επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε και αφορά τόσο την ιστορία του βιβλίου στις αρχές της τυπογραφίας, όσο και την ιδεολογική ιστορία, προκάλεσε ερωτήσεις από το κοινό και συζήτηση που ακολούθησε μετά τις παρουσιάσεις.

Στόχος των ετήσιων εκδηλώσεων του ΙΠΑ/ΜΙΕΤ με αφορή την Παγκόσμια ημέρα αρχείων είναι η ανάδειξη της σημασίας των αρχείων, ιδιαίτερα των ιστορικών αρχείων, μέσω της προβολής και διάχυσης συμπερασμάτων της έρευνας σε αυτά γύρω από ποικίλες θεματικές.